

КОГНІТИВНІ СТИЛІ ОСОБИСТОСТІ В КОМУНІКАТИВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

Бондар Світлана

Академія праці, соціальних відносин і туризму, м.Київ

Анотація

У даних тезах представлено результати дослідження впливу когнітивних стилів особистості як способів переробки інформації на читання тексту іноземною мовою як процесу переробки інформації. Переробка прочитаної інформації з урахуванням особливостей когнітивного стилю особистості кожного учасника експериментального дослідження позитивно трансформується та накладається на інші види мовленнєвої діяльності і спонукає студентів до власне комунікативної діяльності. Обробку даних проведеного дослідження полегшує застосування комп'ютерних технологій.

Abstract

These theses presents the results of research of cognitive styles of personality as individual ways of processing information and its influence on the reading text in a foreign language as a processing information. Processing reading information including cognitive style of each individual participant of research is positively transformed and applied to other types of speech activity and encourages students to their own communication activity. Data processing of the study is facilitated by computer technology.

Складні соціокультурні обставини сьогодення ставлять перед фахівцем майбутнього серйозні виклики, пов'язані з необхідністю обслуговувати інноваційні та комунікативні процеси майбутнього. Це означає, що окрім обраної спеціальності фахівець майбутнього повинен досконало володіти іноземними мовами та комп'ютерними технологіями. У розрізі поставлених освітніх завдань комунікативна компетентність відіграє одну з найважливіших ролей у становленні бакалавра, спеціаліста чи магістра. Юрист, політолог, менеджер, економіст, вчитель і багато інших фахівців повинні володіти комунікативною культурою, здатністю до співпраці, умінням вести діалог, проявляти гнучкість у спілкуванні, тобто бути комунікативно компетентними.

Перед викладачами іноземних мов ВУЗІВ стоять нагальні питання якісного забезпечення освітніх послуг у галузі мовознавства з метою поліпшення процесів комунікації. У пошуках ефективних шляхів подолання проблеми володіння іноземними мовами студентами вузів ми звернулися до вивчення психологічних феноменів особистості – когнітивних стилів особистості як вагомих складових процесу засвоєння іноземної мови.

Концептуальні основи розробки проблеми когнітивних стилів пов'язані з працями зарубіжних дослідників Р.Гарднера, Д.Гуднау, Д.Каганата ін.

Теоретичне та практичне вивчення когнітивних стилів знаходиться на межі психології пізнання та психології особистості. У проблемі когнітивних стилів на перший план виступають людська індивідуальність та існування властивих усім людям індивідуально-своєрідних форм розуміння реальності. Когнітивний стиль інтерпретується як набір переважаючих способів вибору операціонального складу процесів переробки і структурування інформації, що визначає не стільки рівень, скільки спосіб, манеру виконання діяльності (Г. Уіткін). Когнітивний стиль є стабільною системою установок, які характеризують індивідуальну стратегію розв'язування пізнавальних завдань (що і як необхідно робити, щоб знати). Водночас він розглядається як механізм, який здійснює регуляцію діяльності на різних її рівнях і характеризується стійкістю у часі (А.А.Асмолов, Г.В.Куценко) [1]. Когнітивний стиль виступає аналітичним компонентом

Інформаційні технології та Інтернет у навчальному процесі та наукових дослідженнях

більш широкого утворення – особистісного стилю, який також включає індивідуальні особливості взаємодії людини із соціальним оточенням, самооцінку, переважаючі способи контролю і регуляції афективної сфери (О.Т.Соколова).

Науковці підкреслюють, що індивідуальні відмінності у способах отримання і відтворення інформації, прийомах аналізу і структурування оточення і т. д., у свою чергу утворюють деякі типові форми когнітивного реагування, відносно яких групи людей є схожими або відрізняються одна від одної, що позначає індивідуальні відмінності у процесах переробки інформації та виділяє типи людей залежно від особливостей їх когнітивної організації.

Наявні визначення когнітивних стилів мають як спільний знаменник (індивідуальний спосіб переробки інформації), так і ряд відмінних ознак, що виявляється у різних визначеннях даного поняття: когнітивний стиль – це процесуальна характеристика інтелектуальної діяльності, яка визначає спосіб отримання того чи іншого когнітивного продукту (Г.Уіткін); - це біполярний вимір, тому що кожен когнітивний стиль описується за рахунок звертання до двох крайніх форм пізнавального реагування (наприклад, полезалежність - полenezалежність, імпульсивність - рефлексивність) (Д.Каган); - це стійка у часі характеристика суб'єкта, яка виявляється на різних рівнях функціонування пізнання; стилеві феномени не оцінюються, тому що представники кожного стилю мають відповідні переваги у тих ситуаціях, де індивідуальні пізнавальні якості сприяють ефективній поведінці (Г.Клаус); когнітивні стилі описують когнітивні утворення організуючого порядку, котрі зв'язують функціонування пізнавальних процесів, обмежують і опосередковують мотиваційні впливи, виконуючи у структурі індивідуальності функцію суперординатної контролюючої інстанції і забезпечують реалістично адаптивні форми активності (Р.Гарднер).

Таким чином, при вивченні когнітивних стилів першочергово виділяються не змістовні характеристики пізнавальної активності ("що" людина думає), а способи її організації ("як" людина думає) і виявляються типові для кожної конкретної особистості індивідуально- своєрідні прийоми отримання і переробки інформації. На основі когнітивного стилю особистості формується індивідуальний стиль діяльності.

Проведені нами дослідження впливу когнітивних стилів на іншомовленнєву комунікативну діяльність студентів дають підстави свідчити про те, що когнітивні стилі як способи переробки інформації особливо проявляються в читанні, а читання тексту є одним з процесів переробки інформації. Переробка прочитаної інформації з урахуванням особливостей когнітивного стилю особистості кожного учасника експериментального дослідження позитивно трансформується та накладається на інші види мовленнєвої діяльності і спонукає студентів до власне комунікативної діяльності. Обробку даних проведеного дослідження полегшує застосування комп'ютерних технологій. Створені програми роботи зі студентами з урахуванням когнітивних стилів та впровадження цих програм у навчальний процес дають позитивні результати і свідчать про підвищення рівня володіння мовою в цілому і розвивають комунікативні здібності кожного студента.

Список використаних джерел:

1. Куценко Г.В. Когнітивний стиль особистості в структурі саморегуляції соціальної поведінки. [Текст]: Дис. канд. психол. наук. 19.00.01/ Куценко Галина Володимирівна. - К., 1998. - 187с.